

Uznesenie Rady európskych zubných lekárov CED o súbore zubno-lekárskejších údajov a prístupe k zdravotným záznamom pacienta v európskom elektronickom zdravotníctve prijaté na Valnom zhromaždení CED dňa 22.11.2019 v Bruseli

---

I. Prístup k zdravotným záznamom pre zubných lekárov

Rada európskych zubných lekárov (CED) je európske neziskové združenie, ktoré zastupuje viac ako 340 000 zubných lekárov v celej Európe prostredníctvom 33 národných stavovských organizácií a komôr v 31 európskych krajinách. Hlavným cieľom CED, ktorá bola založená v roku 1961 ako poradný orgán Európskej komisie v záležitostiach týkajúcich sa zubno-lekárskejších povolania, je presadzovanie vysokých štandardov ústnej zdravotnej starostlivosti a zubného lekárstva a účinná odborná prax zameraná na bezpečnosť pacientov.

Orálne zdravie je neoddeliteľnou súčasťou celkového zdravia a pohody pacienta. Ako choroby ústnej dutiny je možné klasifikovať celý rad chorôb vrátane zubného kazu, chorôb parodontu, poranenia zubov a tváre, zubné erózie, orálne patológie a onkologické ochorenia. Rakovina ústnej dutiny je jednou z onkologických diagnóz s najnižšou mierou prežitia v Európskej únii v dôsledku neskorej detekcie. Miera prežitia klesá z 80% v prípade včasného zistenia na iba 50% v prípade oneskoreného zistenia.¹⁾

CED sa domnieva, že je potrebné efektívnejšie zdieľať informácie medzi profesiami, aby sa pacientom poskytovala optimálna starostlivosť.

Digitálne zdravotníctvo predstavuje kritickú výzvu z hľadiska ochrany osobných údajov pacientov. CED zdôrazňuje význam dodržiavania všeobecného nariadenia Európskej únie o ochrane údajov (EU GDPR)²⁾ pri spracovávaní osobných údajov jednotlivcov v EÚ. Vo všetkých prípadoch musia pacienti vždy dať jasný súhlas na použitie svojich údajov o zdraví a môžu ho kedykoľvek je potrebné stiahnuť.

- **V záujme pacientov je prvoradé, aby mali zubní lekári prístup k relevantným zdravotným informáciám.** Z tohto dôvodu by zubní lekári mali mať prístup k akejkoľvek všeobecnej databáze lekárskejších systému, ktorá obsahuje informácie o medicínskej a sociálnej anamnéze pacienta.

- **Okrem toho majú informácie o alergiách pacienta zásadný význam v zubno-lekárskej praxi.** Okamžité upozornenia prostredníctvom elektronického predpisovania receptov pomáhajú zubným lekárom poskytovať alternatívne lieky alebo navrhnúť náhradné terapie.

- Je nevyhnutné zvýšiť včasné odhalenie potenciálneho karcinómu dutiny ústnej prostredníctvom zvyšovania informovanosti a výmeny informácií medzi lekármi, pacientmi a verejnosťou.³⁾ **Prístup k informáciám o zdraví by mal byť poskytnutý všetkým zdravotníckym pracovníkom, či už sú súčasťou verejného zdravotníckeho systému alebo nie.**

- Zubní lekári sú zvyčajne prvými odborníkmi, ktorí sú pacientmi oslovení na liečbu ochorenia v ústnej dutine, vďaka čomu majú jedinečnú pozíciu na skrining rakoviny ústnej dutiny a na

poskytovanie konziliárneho poradenstva. **Vďaka úplnému prístupu k prehľadu zdravotných záznamov pacienta by mal zubný lekár lepšie porozumieť rizikovým faktorom ovplyvňujúcim chorobu pacienta.**

- Zlepší sa tým včasná diagnostika a záchyt, čo prospeje systému zdravotnej starostlivosti ako celku a zvýši prežitie pacientov s onkologickým ochorením dutiny ústnej.

II. Súbor zubno-lekárskeho údajov

Po vypracovaní európskeho zdravotného záznamu pacienta CED odporúča, aby sa do cezhraničnej výmeny zdravotníckych informácií zahrnul aj súbor zubno-lekárskeho údajov.

Zahrnutie údajov o ústnom zdraví do národných a európskych záznamov o zdraví pacienta by mohlo odstrániť zbytočnú duplikáciu diagnostických testov a postupov, ako sú napr. OPG snímky, CBCT snímky, čo by prinieslo okamžité úspory v systéme zdravotnej starostlivosti a zabránilo nadmernému vystaveniu pacienta ionizačnému žiareniu.⁴⁾ Zdieľanie záznamov môže tiež viesť k zníženiu predpisovania antibiotík.

Zubno-lekárske záznamy zohrávajú významnú úlohu pri identifikácii obetí vyšetovania trestných činov, hromadných katastrof a v iných situáciách, keď nie je možná vizuálna identifikácia obete. Forenzné zubné lekárstvo hrá hlavnú úlohu v procesoch identifikácie, pri ktorých nie je možné použiť iné metódy, alebo ich možno použiť iba čiastočne.

III. Súbor základných zubno-lekárskeho údajov

S prihliadnutím na značné množstvo informácií týkajúcich sa ústneho zdravia CED popísala súbor základných údajov a klasifikovala ich v závislosti od ich relevantnosti. CED vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby to vzali do úvahy pri tvorbe balíku s informáciami o zdraví pacienta pre cezhraničnú výmenu zdravotníckych dát.

Relevantné zdravotnícke informácie, ktoré by mal mať zubný lekár k dispozícii:

Údaj		Význam	Odôvodnenie	Uplatnenie
Lieky a liečivá	Súčasne užívané/predpisované	Nevyhnutné	Bezpečnosť pacienta	Dopad na liečbu, Liekové interakcie
	V minulosti užívané/predpisované	Nevyhnutné	Bezpečnosť pacienta	Bisfosfonáty - riziko pri extrakciách
Alergie		Nevyhnutné	Bezpečnosť pacienta	Preskripcia liekov zubným lekárom
Sociálna anamnéza	Fajčenie cigariet Pitie alkoholu	Potrebné	Zefektívnenie liečby	Záchyt rizika rakoviny
Medicínska anamnéza	Neinfekčné ochorenia	Nevyhnutné	Bezpečnosť pacienta	Správna lokálna anestézia

Medicínske prístroje	Protézy	Potrebné	Zlepšenie liečby a zníženie rizík	Kardiostimulátor má vážny význam pri voľbe správneho liečebného postupu
----------------------	---------	----------	-----------------------------------	---

Minimálny súbor zubno-lekárskych údajov, ktorý má byť zahrnutý do cezhraničnej výmeny zdravotníckych informácií:

Údaj		Význam	Odôvodnenie	Uplatnenie
Stav chrupu s RTG snímkami		Nevyhnutné	Bezpečnosť pacienta, Forenzné identifikátory	Zefektívnenie diagnostiky a terapie Súdne lekárstvo
Röntgenové zobrazovacie vyšetrenia				
	Bite-wing + OPG	Nevyhnutné	Forenzné identifikátory	Súdne lekárstvo
	Bite-wing + OPG	Voliteľné	Bezpečnosť pacienta, zlepšenie liečby	Skrátenie rozhodovania o liečbe, Prevenia nadexpozície pacienta ionizujúcemu žiareniu
	CBCT	Voliteľné	Bezpečnosť pacienta	Prevenia nadexpozície pacienta ionizujúcemu žiareniu
Zubno-lekárske náhrady				
	Dentálne implantáty	Nevyhnutné	Zlepšenie liečby	Známosť údaju vhodná pri napr. oprave korunky

Vyššie uvedený súbor údajov pacienta predstavuje minimálne množstvo informácií, ktoré by mali byť súčasťou súboru údajov o zdravotnom stave pacienta na účely cezhraničnej výmeny údajov v elektronickom zdravotníctve. Údaje sú klasifikované na základe ich relevantnosti a zoskupení podľa významu, aby sa naznačila dôležitosť ich začlenenia do celoeurópskych platforiem na výmenu informácií.

Súbor dát nie je určený ani by nemal slúžiť ako návod pre zubno-lekárske praxe pri liečbe pacientov; je zrejmé, že aj naďalej je nevyhnutné odobrať úplnú anamnézu a vykonať úplné vyšetrenie kvôli diagnostike a plánovaniu liečby.

IV. Odporúčania

Prístup všetkých zdravotníckych pracovníkov k vnútroštátnym a európskym zdravotným záznamom povedie k zlepšeniu kvality a kontinuity starostlivosti poskytovanej občanom. Preto CED požaduje:

- Súbor základných zubno-lekárskych údajov zahrnúť do zdravotných záznamov všetkých pacientov v Európskej únii.
- Zubní lekári majú mať plný prístup k vnútroštátnym a európskym zdravotným záznamom pacientov.

****

¹⁾ Európsky informačný systém o rakovine (2018). Odhady výskytu rakoviny a úmrtnosti v roku 2018. Získané z [https://ecis.jrc.ec.europa.eu/explorer.php?\\$1-All\\$2-All\\$4-1,2\\$3-1\\$6-0,14\\$5-2008,2008\\$7-7\\$0-0\\$CEstByCountry\\$X0_8-3\\$CEstRelative\\$X1_8-3\\$X1_9-AEE](https://ecis.jrc.ec.europa.eu/explorer.php?$1-All$2-All$4-1,2$3-1$6-0,14$5-2008,2008$7-7$0-0$CEstByCountry$X0_8-3$CEstRelative$X1_8-3$X1_9-AEE)

²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

³⁾ CED White Paper Oral Care: Prevencia je lepšia ako liečba

⁴⁾ Všetky digitálne snímky musia byť v súlade so štandardom DICOM.
<https://www.dicomstandard.org/>

Tento dokument vypracovala pracovná skupina CED eHealth.